

101 Assen aardig heden en meer

Martin Hiemink

Combineer liefde voor Assen, een scherp oog voor detail en een ijzersterk geheugen met een gezonde dosis nieuwsgierigheid, interesse in stedelijke ontwikkeling en een vleugje nostalgie, en je hebt de ingrediënten voor deze bundel. Martin Hiemink publiceert sinds 2012 tweewekelijks de rubriek *Assenaardig* in de Asser Courant, waarin hij onder het motto 'elke plek een verhaal' verschillende aspecten van het Assens verleden aan bod brengt.

De ene keer wordt een foto als uitgangspunt genomen, de andere keer een verhaal. Verhalen waarin Hiemink opvallende plekken in Assen in een nieuwe context plaatst, en boeiend weet te vertellen over de historie van de stad en zijn eigen herinneringen daaraan. De auteur bezit een indrukwekkende verzameling van ansichtkaarten, foto's en andere memorabilia waaruit hij kan putten.

Alle Assenaardigheden gebundeld, plus niet eerder verschenen materiaal, levert een schat aan herinneringen en een uniek kijkje in de geschiedenis van Assen op. Eenieder met hart voor de stad zal zich hierin herkennen.

Martin Hiemink (Assen, 1949) is erelid van de Asser Historische Vereniging. Sinds 1987 doet hij historisch onderzoek en levert bijdragen in de vorm van tekst en beeld voor diverse publicaties. Ook was hij een aantal jaren hoofd- en eindredacteur van het Asser Historisch Tijdschrift.

101 Assen aardig heden en meer

NIEUWE ASSER
HISTORISCHE REEKS

DEEL 2

Eerder verschenen in de *Nieuwe Asser Historische Reeks*:

Deel 1 Germa Greving/Jan Ridderbos,
Asser Oorlogsmonumenten. Herinneren en herdenken 1940-1945;
Assen 2015

101 Assenaardigheden en meer

Martin Hiemink

1e druk, 2017

>g koninklijke
van gorcum

101 Assenaardigheden en meer is het tweede deel in de *Nieuwe Asser Historische Reeks*. Deze reeks is een co-uitgave van Uitgeverij Koninklijke Van Gorcum en Stichting Vrienden van het Drents Archief.

Redactie Nieuwe Asser Historische Reeks

Drs. Jan Bos

Prof.dr. Maarten Duijvendak

Martin Hiemink

Contactadres *Nieuwe Asser Historische Reeks*:

Drents Archief, Postbus 595, 9400 AN, Assen

Mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van STICHTING VRIENDEN

VAN HET DRENTS ARCHIEF

Een groot deel van tekst en beeld uit deze bundel is eerder verschenen in de rubriek 'Assenaardig' in Drenthe Journaal/Asser Courant, een uitgave van Boom Uitgevers te Meppel.

Foto omslag:	De Kruisstraat aan het begin van de vorige eeuw
Foto binnenkant omslag:	De Kruisstraat anno 2017
Vormgeving:	Albert Smit, ga creatief, Meppel
Druk:	Drukkerij Van Gorcum, Raalte

NUR 693

ISBN 9789023255888

© 2017, Koninklijke Van Gorcum BV, Postbus 43, 9400 AA Assen & Stichting Vrienden van het Drents Archief, Postbus 595, 9400 AN, Assen

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet) kan men zich wenden tot Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-pro.nl).

De spreuk 'Thuis is waar de herinnering de weg kent' van Nicolas Dimitri Klimov ligt aan de basis van dit boek. Zie herinneren als ergens in gedachten naar teruggaan. Hoe meer herinneringen aan een plek, des te vertrouwder het wordt. Met al die verzamelde herinneringen ontstaat een verleden dat als thuis voelt. Voor mij geldt dat voor Assen.

Inleiding

Zoals gebruikelijk was ik voor mijn dertigste meer met andere zaken dan het verleden bezig. Hoe dan ook, herinneringen heb je en daar valt niet aan te ontkomen. Of je op ze kunt vertrouwen, blijft natuurlijk de vraag.

Het was ongeveer in de derde klas van de lagere school dat ik begon met het verzamelen van ansichtkaarten. Eind jaren zestig kwamen daar krantenfoto's bij. De periode daarna eisten werk en de opvoeding van de kinderen mijn aandacht op. Ook woonde ik ruim dertien jaar elders en stond Assen op een laag pitje.

Toen ik er in 1985 terugkwam, was de belangstelling en nieuwsgierigheid voor de geschiedenis van de stad meteen terug. Met de oprichting van de Asser Historische Vereniging in 1989 kregen die een extra impuls. Inmiddels kon ik goed op zaken en ontwikkelingen terugkijken en ze een plek geven. Ook wist ik de eigen herinneringen en wat ik uit verhalen of andere bronnen had enigszins te ordenen.

Met de jaren waren al die indrukken en weetjes een enorme berg aan gegevens geworden. Toen ik enkele jaren geleden werd gevraagd een rubriek over Assen te verzorgen in Drenthe Journaal/Asser Courant, kwam al die informatie goed van pas. Zo ontstond een praatje bij een plaatje. De ene keer nam ik een foto als uitgangspunt, de andere keer het verhaal. Ergens een passend plaatje bij vinden was een enkele keer nog een hele kunst. Soms hielp de actualiteit me een handje.

Om te voorkomen dat ik er volledig naast zou zitten, dook ik wel eens in de boeken of zocht ik op de website Delpher in historische kranten. Ook de Adresboeken voor Assen zijn wat dat betreft een goudmijn. Helemaal varen op eigen herinneringen was het kortom niet.

Dat het een bonte verzameling verhalen en foto's zou worden, was meteen duidelijk. Ruim honderd zijn dan nu – zo nodig iets aangepast – gebundeld tot 101 Assenaardigheden en meer. Hopelijk geven al deze Assenaardigheden u veel kijk- en leesplezier.

Martin Hiemink

Assen – november, 2017

Ooit reikte het Asserbos tot het Kerkplein.

Het bos aan de jonge stad cadeau gedaan.

■ Dat het Asserbos ooit tot aan het Kerkplein reikte, is op deze prentbriefkaart van rond 1900 nog een beetje te zien. De weg naar het bos heette ooit Groote Boschlaan, een laan met aan weerszijden hoge bomen. De groene entree tot het bos - het heeft wel iets weg van een oprijlaan - was toen al tot aan het Van der Feltzpark verhard. Gaslantaarns (zoals achter de man met de fiets, links) zullen de weg tot aan café Bellevue hebben verlicht.

Het bos was een kleine honderd jaar eerder door koning Lodewijk Napoleon aan de jonge stad cadeau gedaan. Assen had er van de ene op de andere dag heel veel groen bij gekregen. Toch zullen de inwoners er destijds weinig van hebben gemerkt. Feitelijk veranderde er ook niets, het bos was er gewoon.

Voorop op zondagen was het in trek. Wandelen op zijn zondags, mannen met bolhoeden, vrouwen en meisjes in lange jurken. Een enkeling had een fiets. Je ging naar het bos voor de rust en om verkoeling te zoeken. Kinderen vermaakten er zich met verstoppertje spelen en boompje verwisselen. Bij de hertenkamp werd even gestopt om de dieren meegebracht brood te voeren. Tot op de hoofdlaan in het bos trof je kooplui die er fruit, pinda's of zoetigheid aan de man probeerden te brengen. Iets te drinken haalde je bij uitspanning Tivoli (nu het openluchttheater) aan het eind van de laan. Of vooraan bij café Bellevue. Een andere verpozing boden de twee bosvijvers, nog bekend als de Oude en de Nieuwe Vijver.

De Boschlaan kreeg later de naam Dr. Nassaulaan. Genoemd naar Hendrik Jan Nassau, de eerste rector van de Latijnse school, het latere gymnasium. Tegenwoordig is de Nassaulaan een belangrijke weg naar het centrum. Zeker voor hen die aan de andere kant van het Asserbos wonen.